

HRVATSKI VOJNIK

Broj 82. Godina III. 21. travnja 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330-500X

9 771330 500003

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

RAZGOVOR

Mislav Brlić, voditelj projekta
Malog protuminskog broda "LM-51 Korčula"

Domaćim znanjem i opremom do jedinstvenog
Malog protuminskog broda

XI. kolo nagradne
pitalice
str. 28

US Army

ALEXANDRIA

Snažna narednica

Tamnoputu narednicu Američke kopnene vojske Iris Smith (26) je izborom Hrvatska federacija SAD-a proglašila hrvaćicom godine. Isto priznanje dobila je i nešto ranije, taj put zaslugom Američkog olimpijskog odbora. Ova velika priznanja uslijedila su nakon, za narednicu, najuspješnije godine u karijeri: slobodnim stilom u kategoriji do 158,5 funti (oko 72 kg), osvojila je zlatnu medalju na Svjetskom prvenstvu u Budimpešti, te broncu na Svjetskom kupu u francuskom Clermont-Ferrandu. Idući je cilj snažne narednice olimpijsko zlato. Za logističku potporu treninzima i natjecanjima ove dočasnice-hrvatice zaslužan je program američke vojske pod nazivom *Sportaš svjetske klase*.

WASHINGTON

Pomoć nakon tornada

Po 30 rotirajućih pripadnika Nacionalne garde Američke kopnene vojske proteklog su tjedna bili pozvani da pomognu policiji uspostaviti sigurnost u Iowa Cityju. Naime, istočni dio Iowa pogodio je val nevremena, a jedan tornado oštetio je samo središte Iowa Cityja. Zadaće gardista bile su sljedeće: osigurati područje, kontrolirati promet, držati ljudе dalje od opasnih područja, kao i pomoći pri saniranju štete. Naime, više od 100 zgrada bilo je ozbiljno oštećeno, a grad se suočio s nesanicama struje i puknutim plinskim cijevima.

US Army

KABUL

Priznanja prije rotacije

Trideset vojnika mađarske lake pješačke satnije 16. su travnja primili NATO odličja od zapovjednika talijanske bojne u Kabulu. Mađari su priznana primili za svoj rad u sklopu afganistanske misije tamošnjih međunarodnih snaga. Do kraja travnja takvim će priznanjem biti nagrađeni svi pripadnici satnije, a provest će se i redovita rotacija mađarskog kontingenta. Zapovjedništvo će od pukovnika Laszla Csepregija preuzeti bojnik Zoltan Csak.

Honoredni Ministarstvo

LONDON

Načelnik za novi RAF

MoD UK

Novi načelnik stožera britanskog Kraljevskog ratnog zrakoplovstva od kraja travnja bit će zrakoplovni maršal Sir Glenn Torpy, koji će zamjeniti sir Jocka Stirrupa. Njegov kolega po činu odlazi na dužnost načelnika glavnog stožera. Torpy se pridružio RAF-u još 1974., postao pilot i ostvario oko 4300 sati leta. Posljednja funkcija bila mu je načelnik stožera združenih operacija u Northwoodu. Torpy dužnost preuzima u jeku velikih promjena u RAF-u, kad se letački arsenal nadopunjuje i modernizira, a stvaraju se i restrukturiraju nove ustrojbenе cjeline te operativne baze.

DHAKA

Posthumni povratak

Vlasti u Bangladešu su propile da će u domovinu vratiti ostatke poginulog heroja iz vremena rata za neovisnost od Pakistana 1971. godine. Zrakoplovni poručnik Motiur Rahman poginuo je nakon što se zrakoplov kojeg je oteo srušio blizu indijsko-pakistanske granice. Pokopan je u Karachiu, u Pakistanu, a posmrtno mu je dodijeljen Bir Shresta, najviše bangladeško priznanje za hrabrost. Prijenos ostataka je dogovoren u ožujku ove godine, nakon posjeta bangladeškog premijera Pakistanu.

WASHINGTON

Skuplje i kasnije

Prošlotjedna izvješća američke vlade dovela su do nekih zabrinjavajućih podataka: nepredviđeni troškovi razvoja novih oružja dosegli su 23 milijarde dolara, a dovršetak svakog proizvoda kasni u prosjeku dvije godine. Vladin proračunski ured još je priopćio da od 23 najveća programa naoružavanja njih 10 zahtijeva veće troškove od predviđenih za 30%, kao i odgodu dovršetka proizvodnje od najmanje godinu dana. Jedan od primjera je lovački avion F/A-18E/F Super Hornet (na slici), čiji su troškovi veći za 30%, a proizvodnja kasni 23 mjeseca.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

Mislav Brlić, voditelj projekta Malog protuminskog broda "LM-51 Korčula"

Mali protuminski brod predstavlja jedinstveno rješenje takvog broda u svijetu čijim su projektom hrvatski stručnjaci udovoljili svim taktičko-tehničkim zahtjevima HRM-a...

Strana 4**Brigadir Stjepan Cifrek, čelnik Upravljačkog tima GS OSRH-a za implementiranje OCC E & F programa u naše oružane snage**

Prvi put OSRH sudjeluju kao glavni nositelj organizacije jednog NATO tečaja. Među polaznicima tečaja bilo je šest časnika OSRH koji su postali NATO ocjenjivači. Time su OSRH dobile ukupno 16 certificiranih NATO ocjenjivača...

Strana 12**Europa i imigranti**

Nedavni ulični nemiri u Parizu i drugim francuskim gradovima u prvi su plan doveli brojnu imigrantsku muslimansku zajednicu koja živi u Francuskoj, no istodobno su usmjerili pozornost i na položaj svih europskih imigranata. Zapadna Europa je danas dom za između petnaest i dvadeset milijuna muslimana koji su iz gospodarskih ili političkih razloga doselili na stari kontinent. No, koliko je doista Europa prihvatile imigrante a koliko oni Europu?

Strana 20**Trenkovi panduri [II. dio]**

Trenkovi su se panduri istaknuli u svakome vojnom pothvatu, ali su nerijetko bili izloženi pravoj hajci. Zbog mnogih neposluha, kršenja vojne stege, svojeglavosti i čudnih postupaka pojedinaca, imali su mnoga imena...

Strana 24

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Mislav BRLIĆ

voditelj djelatnosti projektiranja i razvoja plovnih objekata na Brodarskom institutu, i voditelj projekta Malog protuminskog broda "LM-51 Korčula"

- *Mali protuminski brod će služiti ponajprije za civilne svrhe*
- *zadovoljeni su najvažniji projektni kriteriji*
- *u brod je ugrađen velik udio domaće opreme i znanja*

Domaćim znanjem i opremom do jedinstvenog *Malog protuminskog broda*

Mali protuminski brod predstavlja jedinstveno rješenje takvog broda u svijetu čijim su projektom hrvatski stručnjaci udovoljili svim taktičko-tehničkim zahtjevima HRM-a, tako da brod malih izmjera obavlja zadaće i minolova i lova morskih mina. U skladu s do sada provedenim ispitivanjima i proračunima, nema bojazni da trup neće izdržati podvodnu eksploziju

Napisao i snimio Mario GALIĆ

Protuminski brod je jedan od najsloženijih proizvoda ratne brodogradnje zbog brojnosti ugrađenih sustava i složenoći njihove konstrukcije

Dugogodišnji čitatelji Hrvatskog vojnika sjećaju se Mislava Brlića, autora velikog broja stručnih tekstova s područja ratne brodogradnje i autora knjige Razarači i fregate za 21. stoljeće. Kao dugogodišnji zaposlenik Brodarskog instituta u Zagrebu Mislav je sudjelovao na izradi projektne i konstrukcijsko-tehničke dokumentacija za prvu hrvatsku podmornicu Velebit, raketnu topovnjaču Kralj Dmitar Zvonimir i Mali protuminski brod. Upravo je porinuće Malog protuminskog broda bilo povod za ovaj razgovor, a Brlić, osim što je voditelj djelatnosti projektiranja i razvoja plovnih objekata na Brodarskom institutu, voditelj je i projekta Malog protuminskog broda pa je zbog toga idealan sugovornik.

U pripremama za razgovor nekoliko ste puta napomenuli da je Brodarski institut samo jedan od čimbenika projekta prvog hrvatskog protuminskog broda. Tko je sve uz Vas uključen u ovaj projekt?

Nositelj ugovora za gradnju i opremanje prvog hrvatskog broda za protuminsku

borbu je brodogradilište Montmontaža-Greben iz Vela Luke, dok je Brodarski institut izradio projekt broda i cijelokupnu tehničku dokumentaciju te isporučio kao proizvođač nekoliko bitnih sustava za funkcioniranje broda (sustav upravljanja brodom, sustav za hidroakustičnu prognozu, sustav za protuminsku borbu, sustav za automatsku kompenzaciju brodskog magnetizma, sustav za nadzor vlastitog šuma, mehanizmi za spuštanje i okretanje antene pramčanog sonara i antene uređaja za podvodno praćenje). U program su također od većih podizvođača uključene tvrtke Pomorski centar za elektroniku (PCE) iz Splita, koja isporučuje sustav unutarnjih i vanjskih brodskih veza te dio navigacijskog sustava, Inženjeriranje za industrijsku elektroniku (IEL) iz Zagreba koji isporučuje sustav upravljanja i nadzora propulzijskim i brodskim sustavima. Svakako treba dodati i nesobičnu pomoć stručnih službi MORH-a koje svojim svakodnevnim praćenjem gradnje broda kroz rad stručnog povjerenstva te primjedbama i sugestijama

uvelike pomažu kako projektantu tako i graditelju da se na vrijeme uklone uočeni nedostaci ili manjkavosti i ugrade dodatna poboljšanja kako bi u konačnici dobili što funkcionalniji brod prema traženim taktičko-tehničkim zahtjevima. Kako se radi o iznimno složenom ratnom brodu s mnogo važnih pojedinosti, gdje svi u mnogome ovise o svakome, i neispravnost jednog detalja može dovesti u pitanje funkcionalnost cijelog broda, te čija gradnja zahtjeva vrlo mnogo znanja, iskustva, a najviše strpljenja i dobre volje, bilo je važno formirati jedan složni tim. Mislim da nam je u najvećoj mjeri to i uspjelo, a rezultati takvog rada će se svakako moći vidjeti nakon primopredaje broda i obavljenih prototipnih ispitivanja.

Jedan od najsloženijih proizvoda ratne brodogradnje

Što se krije iza imena

Mali protuminski brod?

Protuminska borba zbog svoje složenosti predstavlja veliki projektni i tehnološki izazov svakoj ratnoj mornarici koja ima na njere upuštati se u pothvat gradnje takvog broda, tako da te brodove danas grade samo najrazvijenije zemlje svijeta. Naime, dok drugi tipovi ratnih brodova mogu produzimati operacije izbjegavajući područje glavne opasnosti, protuminski brod mora ući u područje maksimalnog rizika, u minsko polje koje svojom razornom moći i ne-predvidljivim djelovanjem trenutačno kažnjavaju bilo kakvu površnost u projektu ili tehnološku nepri-premljenost za takvog protivnika. Stoga je protuminski brod jedan od najsloženijih proizvoda ratne brodogradnje zbog brojnosti ugrađenih sustava i složnosti njihove konstrukcije.

Mali protuminski brod (MPMB) predstavlja jedinstveno rješenje takvog broda u svijetu čijim su projektom hrvatski stručnjaci udovoljili svim taktičko-tehničkim zahtjevima HRM-a, tako da brod malih izmjera obavlja zadaće i minolova i lova morskih mina. Danas u svijetu ne postoji brod takvih izmjera koji ujedinjuje mehanički minolov i lov mina uz pomoć tegljenih minolovki, podvodnih plovila i tegljenih sonara, dok mu male izmjere omogućuju da ima manja fizičkalna polja broda te je tako i manje zamjetljiv morskim minama. Uz

traženje i uništavanje morskih mina, Mali protuminski brod će ponajprije zbog svoje opremljenosti služiti i za civilne svrhe kao što su nadzor morskih puteva, ali i za traženje potonulih objekata (brodova, zrakoplova, helikoptera), snimanje arheoloških nalaza, itd.

Koja je razlika između minolovca i lovca mina?

Danas postoje dvije temeljne tehnike razminiranja morskih mina. To su minolov i lov mina. Pri minolovu, koji je zapravo čišćenje minskih polja, rabe se minolovke (mehaničke, akustične ili magnetske), koje tegle brodovi minolovci (engl. minesweepers). Mehaničkim minolovkama se uz pomoć posebnih mehaničkih ili eksplozivnih rezača režu sidreni lanci ili čelik-čela sidrenih mina, dok se akustičnim ili magnetskim minolovkama aktiviraju odgovarajući senzori morskih mina. Lov mina predstavlja pojedinačno traženje i uništavanje morskih mina. Naime, čišćenje minskih polja minolovkama relativno je jednostavno i brzo, ali ne jamči uspjeh, pogotovo ako polje sadrži mine s egzotičnim senzorima. Lov mina je niz postupaka određenog redoslijeda: nadzor plovnih puteva, traženje mina, detekcija, klasifikacija, identifikacija i neutralizacija. Za lov mina se rabe brodovi lovci mina (engl. mine-hunter), koji uz pomoć sonara i daljinski upravljanju podvodnih plovila traže i uništavaju mine.

Uz traženje i uništavanje morskih mina, Mali protuminski brod će ponajprije zbog svoje opremljenosti služiti i za civilne svrhe kao što su nadzor morskih puteva, ali i za traženje potonulih objekata (brodova, zrakoplova, helikoptera), snimanje arheoloških nalaza, itd.

Zadovoljeni najvažniji projektni kriteriji

Uništavanje morskih mina ulazi u najteže zadaće. Zbog čega ste sigurni da će to vaš brod moći?

Najvažniji projektni kriteriji koji se moraju zadovoljiti kod protuminskih brodova, kao što su otpornost na udar koji nastaje eksplozijom mine, malo akustično polje broda, malo magnetno polje broda, mala elektromagnetna interferencija, sigurnost posade i dobra upravljivost broda u cijelosti su zadovoljeni danim projektnim rješenjima.

Otpornost na udar od podvodne eksplozije

Konstrukcija brodskog trupa je, osim nadgrađa, u cijelosti izvedena od staklom ojačane poliesterske smole (SOP), te je sva vitalna oprema elastično temeljena. Pri tome je vanjska oplata trupa, zbog dobre otpornosti na opterećenje od podvodne eksplozije, izvedena kao debeli neorebreni laminat, a opterećenja preuzima kao debela ljska, poduprta po-prečnim pregradama i palubom. Radi se o novitetu u brodograđevnoj praksi, tzv. *monoquoq* konstrukciji koju su prvi put primijenili francuski

stručnjaci početkom devedesetih godina pri gradnji svojih minolovaca. Dakle, trup broda nema orebrenje (uzdužne i poprečne nosače), kao što je slučaj kod uobičajene konstrukcije trupa koja se primjenjuje pri gradnji brodova. Kako bi se dodatno pojačala konstrukcija, dio pregrada i paluba izvedeni su kao troslojni sendvič paneli s jezgrom od ekspandiranog PVC-a. Uz to, trup broda je s vodonepropusnim pregradama podijeljen na osam vodonepropusnih prostora.

Cijelo je nadgrađe izvedeno u obliku zatvorene kutije, koja se elastično temelji na palubu kaštela, što daje zaštitu posadi koja se nalazi u nadgrađu. Zbog toga su protuminski sustavi i sustav upravljanja brodom u potpunosti automatizirani i koncipirani na način koji omogućuje da tijekom obavljanja protuminskih radnji sva posada bude u elastično temeljenom nadgrađu, osim u tijeku pripremnih i završnih radova, kada je potrebno da određen broj članova posade bude na palubi.

Malo magnetno polje

Smanjenju magnetnog polja kod MPMB-a najviše je pridonio nemagnetni stakloplastični materijal brodskog trupa, kao i posebno razvijeni sustav koji su razvili stručnjaci Brodarskog instituta za automatsku kompenzaciju brodskog magnetizma. Uz to se vodilo računa o tome da se sva oprema i uređaji, koliko je god to bilo moguće, izrade od nemagnetnih materijala kao što su posebne aluminijske i čelične slitine.

Malo akustično polje broda

Kako bi se smanjilo akustično polje broda, glavni i pomoćni motori dvostruko su elastično temeljeni, a na krmenim propulzorima postavljeni su sedmerokrilni vijci sa srpolikim krili-

ma, zbog što manje šumnosti broda. Smanjenju akustičnog polja broda pridonio je i stakloplastični materijal brodskog trupa koji smanjuje emitiranje podvodnog šuma. Za nadzor vlastitog šuma broda razvijen je posebni uređaj koji služi za mjerjenje razine vlastitog podvodnog šuma, ponajprije od vijaka, radi kontrole režima plovidbe u protuminskim radnjama.

Upravljivost, brzina i pozicioniranje

Izvrsna upravljivost osigurana je ugradnjom dva azimutna propulzora i jednim pramčanim propulzorom snage 40 kW.

Trajna brzina broda u slobodnoj plovidbi, u prosječnim uvjetima službe, bit će veća od 10 čvorova. Pri tegljenju mehaničke minolovke brod će postizati brzinu između sedam i devet čvorova. Propulzijski je sustav tako koncipiran da omogućuje kontinuiranu regulaciju brzine broda pri lovu mina u rasponu od vrlo male brzine do približno pet čvorova, kao i održavanje zadane pozicije broda. Razvijen je posebni sustav naziva "Sustav upravljanja brodom - SUB", koji preko vanjskih senzora (anemometar, dubinomjer, brzinomjer, sonde za šum) skuplja sve podatke koji bi mogli utjecati na plovidbu na određenoj putanji ili pri pozicioniranju i automatski održava zadalu poziciju ili plovnu putanju (kurs) broda upravljajući brodskom propulzijom.

Sve funkcije, kako u automatskom (poluautomatskom), tako i u ručnom daljinskom režimu upravljanja, izvršavaju se s pulta upravljanja. Naredbe se prenose na izvršne organe propulzije, i to ovisno o režimu plovidbe na kormilarenje (okretanje po azimu- tu krmenih propulzora), na pogon vijaka krmenih propulzora, te na pogon pramčanog propulzora, na sve ili prema potrebi samo na neke od toga.

Sofisticirani uređaji i oprema

Do sada je konstrukcija trupa provjeravana samo teorijski. Hoće li se ispitati njezina učinkovitost i u realnim uvjetima?

Otpornost brodskog trupa na udar od podvodne eksplozije morske mine ispitati će se tijekom prototipnih ispitivanja MPMB-a koja su planirana u drugoj polovici ove godine. Predviđa se aktiviranje podvodnog eksploziva na zahtijevanoj udaljenosti od broda i ispitivanje odziva trupa na podvodni udar koji će nastati zbog eksplozije. Treba napomenuti da je još 1998. ispitana otpornost dijela konstrukcije MPMB-a (pregrade) na podvodni udar, te da je odziv bio u potpunosti sukladan proračunanim vrijednostima, odnosno konstrukcija pregrade je izdržala ispitivanja. Strukturna analiza čvrstoće konstrukcije i njezine otpornosti na podvodni udar izračunana je izravno metodom konačnih elemenata, tako da je napravljen posebni računalni model po kojem je proračun napravljen. U skladu s do sada provedenim ispitivanjima i proračunima, nema bojazni da trup neće izdržati podvodnu eksploziju.

A koju ste opremu ugradili na MPMB-a?

Brod je krcat raznom opremom i uređajima, i to od uobičajene opreme potrebne za boravak 14 članova posade pa sve do sofisticiranih uređaja za lov mina. Posebnu pozornost brod izaziva svojom brojnošću elektroopreme; razvodni ormarići (32 kom), transformatori (21 kom), spojne kutije, ormarići, tzv. Inteligentnih koncentratora podataka, itd. Na brod je ugrađeno više od 11 km specijalnih tipova kabala, u koji su uključeni i optički kabeli koji prenose podatke za sustav upravljanja i nadzora. Tu je i sustav za automatsku kompenzaciju brodskog magnetizma sa svojim središnjim ormarićem u strojarnici, te kabelima i spojnim kutijama koje se nalaze po cijelom trupu brodu. Brod ima dva glavna dizelska motora tipa MTU 8V 183 TE62 snage po 365 kW, koji su smješteni u glavnoj strojarnici te tri dizelska generatora MTU-ULJA-NIK (2x100 kVA, 1x30 kVA), koji se nalaze u pomoćnoj strojarnici. Svim protuminskim operacijama, kao i plovvidbom, moći će se upravljati iz prostorije u nadgrađu broda u kojoj se na-

lazi i kormilarnica i borbeno-operativno središte. Tu se nalazi pult za vođenje protuminske borbe i integralni pult za upravljanje brodom, koji se sastoji od pet spojenih konzola. Na pultovima će se očitavati stanje svih sustava na brodu s više od stotinjak senzora koji su postavljeni po cijelom brodu, od senzora prodora vode, senzora protoka tekućine i plinova u raznim cjevovodima, protupožarnih osjetnika pa do termometra u skladištima streljiva i eksplozivnih sredstava.

Od krupnogabaritne specijalne opreme treba spomenuti minersko vitlo s tri bubnja, elektrohidrauličku zglobnu dizalicu, elektrohidraulički agregat za pogon minerskog vitla i dizalice, podvodno plovilo sa svojim vitlom i tegljeni sonar sa svojim vitlom, pramčani sonar s mehanizmom za spuštanje i zakretanje antene sonara, uređaj za podvodno praćenje i mehanizam za spuštanje njezove antene. Tu je i protupožarni top (monitor) na krovu nadgrađa, a od naoružanja brod će biti opremljen s topom kalibra 20 mm i ručnim protuzračnim raketama. Brod će također biti opremljen specijalnom opremom za mehanički minolov, kao što su dubinski i širinski zmajevi, noseći plovci širinskog zmaja, sidreni plovci za obilježavanje itd.

Zgodno je spomenuti da su popisi sve opreme i uređaja na MPMB-u dani u pet knjiga na ukupno 320 stranica.

I sve ste to "ugurali" na brod veličine 25,7 metara i istisnine 173 tone...

Nije bilo jednostavno, ali smo uspjeli. Mogu reći zahvaljujući prije svega iskustvu stručnjaka iz Brodarskog instituta u projektiranju podmornica gdje također postoji problem skuče-

nog ili premalog prostora, ali i zahvaljujući iskustvu stručnjaka brodogradilišta Montmontaža-Greben u opremanju specijalnih brodova uspjeli smo svu opremu na zadovoljavajući i funkcionalni način smjestiti na brod.

Staje li projekt gradnje hrvatskih protuminskih brodova na ovom brodu ili će se razvijati i dalje?

To bi pitanje trebalo uputiti nadležnim službama u MORH-u. No, ako se ukaže potreba za novim protuminskim brodovima te se nakon prototipnih ispitivanja pokaže da MPMB udovoljava zadanim taktičko-tehničkim zahtjevima HRM-a, nema razloga da ne dođe do realizacije još jednog protuminskog broda za potrebe HRM-a. Ovdje valja istaknuti velik udio domaćeg znanja i opreme koji su ugrađeni u ovaj brod, a isto tako postoji velika zainteresiranost stranih ratnih mornarica za ovakav tip ratnog broda, tako da nije isključena ni mogućnost daljnje gradnje za vanjskog naručitelja. ■

Češki ministar obrane posjetio Hrvatsku

Češka potpora Hrvatskoj

Iako je riječ o službenom posjetu, s obzirom na susretljivost i otvorenost obiju strana može se reći da je sastanak održan u MORH-u protekao u prijateljskom duhu, a češki je ministar u više navrata iskoristio priliku kako bi izrazio potporu Hrvatskoj na putu u euroatlantske integracije

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Ministar obrane Češke Republike Karel Kühnl u pratnji izaslanstva boravio je od 12. do 14. travnja u službenom posjetu

Ministarstvu obrane i Republici Hrvatskoj, a 13. travnja sastao se s hrvatskim kolegom Berislavom Rončevićem. Dvojica ministara i njihovi suradnici razgovarali su o euroatlantskim integracijama i češkom članstvu u NATO-u i EU-u, te su razmijenili iskustva u reformama oružanih snaga, kao i na području opremanja i modernizacije, a bilo je riječi i o mogućoj suradnji u obuci vojnih pilota.

Dragocjena češka iskustva

Iako je riječ o službenom posjetu, s obzirom na susretljivost i otvorenost obiju

strana može se reći da je sastanak održan u MORH-u protekao u prijateljskom duhu, a češki je ministar u više navrata iskoristio priliku kako bi izrazio potporu Hrvatskoj na putu u euroatlantske integracije. Posebno dojmljiva bila je njegova osobna ispruka Hrvatskoj zbog odugovlačenja početka pristupnih pregovora s EU-om te je istaknuo kako smatra da za to nije bilo nikakvog razloga, izrazivši uvjerenje da će Hrvatska ispuniti sve uvjete za članstvo u Europskoj uniji i NATO savezu te da je samo pitanje vremena kada će postati i punopravna članica, dodajući da te asocijacije bez Hrvatske ne bi bile potpune. Kühnl je u razgovoru s Rončevićem

■ Na sastanku u MORH-u ministar Kühnl je ponudio češka iskustva i pomoći na putu u EU i NATO

Ministar Rončević je posebno izrazio zadovoljstvo zbog potpore Češke Republike našoj zemlji u integracijskim procesima

ujedno iskazao spremnost za pomoć na putu u EU i NATO, ponudivši pritom češka iskustva te je izrazio zahvalnost Hrvatskoj za dosadašnji doprinos na području sigurnosti u regiji. Dakako, zahvale nisu izostale ni s hrvatske strane, a ministar Rončević je posebno izrazio zadovoljstvo

na kraju su zaključila da ministarstva koja predvode, kao i oružane snage dviju zemalja te uostalom i same zemlje imaju mnogo toga zajedničkog pa stoga trebaju i ubuduće njegovati dobre odnose a da posjet visokog češkog

izaslanstva nije tek puka formalnost pokazuju i drugi sastanci i susreti održani tim povodom. Naime, tijekom trodnevnog boravka u našoj zemlji primio ih je i predsjednik Vlade RH Ivo Sanader te potpredsjednica Hrvatskog sabora Vesna Pusić, kao i ministrica vanjskih poslova i

europejskih integracija Kolinda Grabar Kitarović. Češki je ministar održao i predavanje studentima Ekonomskog fakulteta u Zagrebu o iskustvima Češke Republike prije i nakon ulaska u NATO, a u sklopu bogatog programa češko je izaslanstvo obišlo i radarsku postaju Vela Straža na Dugom otoku. No, osim službenog, ministar Kühnl imao je i privat-

ni razlog za posjet našem Jadranu, budući da tamo ljetuje već dugi niz godina, što dodatno pojašnjava njegov prijateljski i sračan odnos prema našoj zemlji koji prelazi okvire službenog te bi kao takav mogao i te kako koristiti Hrvatskoj. ■

Češkog ministra primio je i premijer Ivo Sanader

zbog potpore Češke Republike našoj zemlji u integracijskim procesima, napomenuvši pritom da Hrvatska nije ništa dobila lako, ni samostalnost ni slobodu, pa je stoga spremna podnijeti i poteškoće u tom pogledu.

Pozdravio je i spremnost češke strane da svojim iskustvima pomogne Hrvatskoj kako ne bismo ponavljali njihove pogreške, za koje je Kühnl otvoreno priznao da ih je bilo mnogo, te kako bismo iskoristili i ona pozitivna iskustva koja su imali na putu u euroatlantske integracije. Dvojica kolega

Češko izaslanstvo u obilasku radarske postaje Vela Straža na Dugom otoku

Ako su ispunjeni svi uvjeti za redovito promaknuće u viši čin, zašto onda predmet stoji u MORH-u ili Stožeru godinu dana? Isto tako prema pravilniku o perspektivnosti dogada se absurd je da osoba koja nije ni u standardu ni u mogućnosti dostizanja standarda bude promaknuta u viši čin, a onaj tko je u standardu ne bude promaknut ili ga birokracija zavuče još koju godinu.

Redovna promaknuća u činove provode se u skladu sa Zakonom o službi u oružanim snagama RH ("Narodne novine" 33/02, 58/02, 175/03 i 136/04) Pravilnika o postupku za dodjelu činova i promaknuću vojnih osoba u činove ("Narodne novine" 140/03), te Planu promaknuća za određenu godinu, a koji donosi na početku svake godine ministar obrane, na prijedlog načelnika GSOS-a. Kako Zakonom nije propisano da se svaka osoba koja isupnjava uvjete za promaknuće u viši čin mora i promaknuti, u skladu s planom promaknuća te slobodnim ustrojbenim mjestima, uvjetovanim preustrojem u OSRH i izdvajanjem iz OS-a, promiče se onoliki broj osoba koje ispunjavaju propisane uvjete, a koliko je to Planom i predviđeno.

Za precizniji odgovor potrebno je konkretnizirati pitanje.

PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

Planira li se u MORH-u rješavanje stambenog pitanja DVO-a? Mnoge se vojarne predaju gradu, općinama, županijama. Može li Ministarstvo od njih za tražiti zemljište na kojem bi se izgradili stanovi za DVO koje bi oni platili kreditom ili slično...

U tijeku je izrada Dugoročnog plana razvoja (DPR) OS RH i Zakon o prenamjeni vojnih nekretnina. Na temelju tih dokumenata bit će izrađeni i drugi prateći dokumenti, pored ostalih i dokumenti o dugoročnom stambenom zbrinjavanju pripadnika MORH-a i OS RH.

U ovoj fazi izrade navedenih dokumenata nije moguće dati odgovor na postavljeno pitanje, ali i ova mogućnost se razmatra.

SLUŽBA ZA NEKRETNINE,
GRADITELJSTVO I ZAŠTITU OKOLIŠA MORH-a

*Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@morph.hr ili na
fax: 01/4551-852*

Žurna evakuacija

Krećemo prema našoj prvoj točci nadzora kontrolne crte leteći prema istoku. Iznenađa do nas dolazi kopilot sa slušalicama i riječima da je nešto hitno i važno, stupamo u vezu s kontrolom letenja i saznajemo da su primili poziv za žurnu evakuaciju UN osoblja iz sela Beri, 40-ak km sjeverno od Muzaffarabada, zbog prijetnji i agresivnog ponašanja lokalnog stanovništva

Iz Indije Zlatko SUDIĆ

Upravo sam se telefonski čuo s Mauharom, koji je u Muzaffarabdu, i ukratko mi je ispričao uzbudljivu priču koja kaže: "Svanuo je bolji dan, nakon kiša koje su uporno padale danima ceste su i više nego zatrpane odronima zemlje. Zbog vlastite sigurnosti temeljene na svježim informacijama s terena, odustajemo od uobičajene ophodnje automobilom po uskim i neravnim putovima uništenih potresom ili vremenskim nepogodama. Nakon razmatranja situacije donesena je odluka da nadzor crte razdvajanja obavimo helikopterom koji je, na našu sreću, ionako u planu imao prelet iste rute radi dostave manjeg paketa humanitarne pomoći. Uspostavljamo kontakt s kontrolorom letenja i doznačamo da će naravno bijeli UN-ov MI-8 biti spreman za let opriklake za pola sata. Uzimamo i provjeravamo potrebnu opremu, ubacujemo sve u vozilo i krećemo u zračnu luku. Ubrzo dolazimo do ulaza na kojem nas čeka neizbjegna

i detaljna kontrola osoblja i vozila, a kroz koje bez valjane propusnice nije moguće proći. Osoblje kontrole letenja prati nas do helikoptera gdje

upoznajemo ukrajinsku posadu, inače sjajne i opuštene momke. Dok kopilot i tehničar rade posljedne provjere helikoptera prije polijetanja mi s pilotom dogovaramo i utvrđujemo rutu letenja. Polijećemo, ostavljući Muzaffarabad, porušeni grad koji se nakon potresa polako počeo dizati iz mrtvih, te tisuće šatora, privremnih utočišta za stotine tisuća stradalnika.

Krećemo prema našoj prvoj točci nadzora kontrolne crte leteći prema istoku. Iznenađa do nas dolazi kopilot sa slušalicama i riječima da je nešto hitno i važno, stupamo u vezu s kontrolom letenja i saznajemo da su primili poziv za žurnu evakuaciju UN osoblja iz sela Beri, 40-ak km sjeverno od Muzaffarabada, zbog prijetnji i agresivnog ponašanja lokalnog stanovništva. Kratki dogovor s pilotom i helikopter mijenja smjer, naravno s njim se i naša zadaća u potpunosti promjenila te krećemo u evakuaciju.

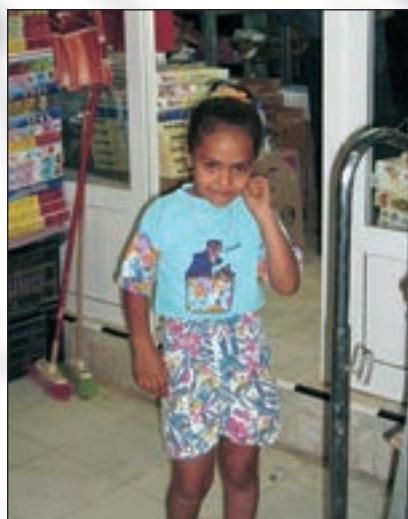
Nikad vam ovo nećemo zaboraviti

Nadljećemo Nellun dolinu i ulazimo u brdovito područje pokušavajući što prije locirati naše konačno odredište. Nadamo se da ćemo uspjeti sletjeti u Beri jer vjetar puše prilično jako, ljudajući helikopter kao igračku. Ipak stižemo iznad Berija, dolje na helipadu se kao i obično na zvuk helikoptera okupilo mnoštvo očekujući novu pošiljku humanitarne pomoći. Unatoč vjetru slijetanje je bilo uspješno, izlazimo van praćeni začuđenim pogledima stanovništva...nema humanitarne pomoći samo dva vojna promatrača...muk, grobna tišina i veliki upitnik u očima. Dok UN osoblje ubacuje opremu, uspostavljamo vezu sa zapovjednikom pakistanske vojne postrojbe koji nam priznaje da trenutačno nije u stanju nadzirati situaciju i pružiti potpunu sigurnost UN osoblju, te kako mu nije jasno što se odjednom dogodilo jer do jučer je sve bilo u redu. Zahvaljujemo se na informacijama, te krećemo unatrag prema helikopteru. Putem nas prate oni isti zamišljeni pogledi i grobna tišina jer vjerovatno im još uvijek nije jasno kako da je sletio helikopter bez pomoći ili postaju svjesni da su u nečemu pogriješili. UN osoblje već je odavno ubacilo opremu, nestrpljivo i spremno čekajući naš dolazak. Ulagamo u helikopter, motori se pokreću, polako se dižemo upučujući još jedan pogled prema ljudima na pretrpanom helipadu. Mislim da je sada nakon uzlijetanja helikoptera veći dio njih ipak postao svjestan da odlaskom UN osoblja ovim helikopterom prestaje i doprema humanitarne pomoći u ovo područje, bar na neko vrijeme. Let natrag u UN kamp...tišina, nemirna, blijeda lica i strah u očima naših neplaniranih putnika. Pokušavamo šalama i razgovorom razbiti tišinu ali osim pokoje malog i kiselog osmjeha na njihovim licima, ništa nismo dobili, ništa osim iščekivanja što bržeg povratka u bazu. Slijedećemo u zračnu luku...gase se motori...vidljivo je veliko olakšanje na njihovim licima. Opraštaju se od nas riječima: "Hvala, nikada vam ovo nećemo zaboraviti". ■

Poštovanje vode

Ovdje vodu poštuju svi, pa na ulici nećete primijetiti tko je ima više a tko manje. Na zadržavajući način, vrlo rijetko ćete sresti nekoga tko ne drži do osobne higijene i čistoće. Ljudi su rijetko odjeveni i obuveni u nešto nedolično, prljavo, ali su ulice rijetko očišćene i nigdje nećete naći košaru za otpatke

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Ne biti opsjetnut vodom u putnji je isto što i ne biti opsjetnut uspjehom i luksuzom u zapadnom svijetu. No, narodi koji žive na ovim prostorima naučili su poštovati vodu a mi na zapadu (eto i sebe stavljaj tam) nismo naučili poštovati luksuz. Ovdje vodu poštjuju svi, pa na ulici nećete primijetiti tko je ima više a tko manje. Na zadržavajući način, vrlo rijetko ćete sresti nekoga tko ne drži do osobne higijene i čistoće. Ljudi su rijetko odjeveni i obuveni u nešto nedolično, prljavo, ali ulice su rijetko očišćene i nigdje nećete naći košaru za otpatke. Znate gdje sve to završava?! Na ulici naravno, zato pazite kako korачate. Paradoks i čuđenje. Toliki broj ljudi i djece odjevenih u bijele i svijetle tkanine kod nas nećete naći iako i mi znamo da se od sunca brani bijelom bojom. No, iznenađuje me kako uspijevaju ostati čisti na tako nečistim ulicama. Svakodnevno možete sresti, posebice, mlađu žensku populaciju u bijelim ča-

rapama koji na nogama imaju vrlo niske i plitke papuče. Dostojanstveno šetaju ili zbog nekakvih obveza žure ulicama koje ne pamte kad su bile pometene ili oprane vodom. Ovdje je voda luksuz a čistoća ne znači prestiž već obvezu pa, bez razlike na stalež, svi žele biti čisti. Kod nas luksuz znači biti drukčiji od drugih te, u odnosu na ove ljude ovdje, morat ću razmisiliti o svemu ovome još koji put.

Žao mi je što nisam stigao fotografirati neke od murala na niskim zidovima uz ulice, na kojima su, na modernistički način, bili prikazani motivi s porukama o značenju vode. Nažalost, zbog temeljitih komunalnih zahtjeva, koji su poduzeti uoči dolaska marokanskog kralja Muhameda VI., svi ti zidovi uz ulice, kuda treba proći kraljevska povorka, obojani su novom bojom koja ih je trajno skrila. Šteta, stvarno bih volio da sam zabilježio barem neki od njih jer u odnosu na agresivne i destruktivne grafite na našim zidovima ovo su bili vrlo solidni murali koji su mi se svidjeli prvi dan mog dolaska. Tko je mogao pretpostaviti da će i kralj doći odmah za mnom. ■

Na putu u školu

brigadir Stjepan CIFREK

zamjenik načelnika

Uprave J-7 i čelnik Upravljačkog tima GS OSRH-a za implementiranje OCC E & F programa u naše oružane snage

Šest časnika OSRH dobili certifikat NATO ocjenjivača

Prvi put OSRH sudjeluju kao glavni nositelj organizacije jednog NATO tečaja čime smo stekli veliko organizacijsko iskustvo. Među polaznicima tečaja bilo je šest časnika OSRH koji su postali NATO ocjenjivači. Time su OSRH dobiti ukupno 16 certificiranih NATO ocjenjivača koji će u idućem razdoblju biti uključeni u proces ocjenjivanja ne samo u našim oružanim snagama, nego i za postrojbe drugih zemalja koje su deklarirane u NATO-ov bazen snaga

Ivan KOVAČ

Uprava za obuku i školstvo J-7 GSOSRH-a nositelj je programa Koncepta operativnih sposobnosti (Operational Capabilities Concept Evaluation & Feedback Program), u sklopu kojeg je od 3. do 7. travnja proveden NATO vođeni tečaj pod nazivom 8. OCC Evaluator Training Course (Koncept operativnih sposobnosti - Tečaj za ocjenjivače), te ocjenjivanje prve razine deklarirane pješačke satnije za međunarodne vojne operacije iz sastava 1. gbr. Tim povodom razgovarali smo s brigadircem Stjepanom Cifrekom, zamjenikom načelnika Uprave J-7 i čelnikom Upravljačkog tima GSOS-a RH za implementiranje OCC E & F programa u naše oružane snage.

Što biste nam mogli reći o NATO-ovom programu Koncepta operativnih sposobnosti (Operational Capabilities Concept Evaluation & Feedback Programme), te o genizi našeg prihvaćanja tog programa.

Inicijativa za početak projekta u sklopu programa PzM-a, pokrenuta je na NATO sastancima na vrhu 1994. u Bruxellesu i 1997. u Madridu, a 1999. u Washingtonu je done-

sena odluka o prihvaćanju i poboljšanju stupnja operativnosti u programu PzM-a. Jedna od prihvaćenih točaka bila je i OCC (Operational Capabilities Concept - Koncept operativnih sposobnosti). Na zajedničkim vježbama uočen je problem interoperabilnosti između oružanih snaga iz sastava NATO-a i tranzicijskih zemalja iz programa PzM-a.

Stoga se željelo putem OCC-a poboljšati sposobnosti zemalja partnera u PzM operacijama NATO-a, povećati fleksibilnost, sposobnost i predvidljivost potencijalnih zemalja sudionica i njihovih mogućnosti pri oblikovanju snaga za NATO/PzM operacije.

Republika Hrvatska je izrazila želju za pridruživanjem euroatlantskim integracijama i odgovorila na NATO-ov Strategic Command Questionnaire, deklarirala naše snage u Pool of Forces u SHAPE-u, te prihvatile OCC E & F program u Godišnjem nacionalnom planu za 2002. godinu. Iste godine su naši časnici bili na NATO vođenim tečajevima za ocjenjivače deklariranih postrojbi.

Koncept operativnih sposobnosti primarno je usredotočen na partnerske snage i sposobnosti i odnosi se se

samo na one partnerske postrojbe deklarirane u OCC Pool of Forces and Capabilities Database (opća pričuva snaga i baza podataka o njihovim sposobnostima). Cilj im je poboljšati razinu interoperabilnosti i operativnih sposobnosti deklariranih partnerskih snaga u pripremi za NATO vođene međunarodne operacije. Zato je OCC E & F program izvrstan za mjerjenje neophodne vojne interoperabilnosti i sposobnosti.

On u svojim aktivnostima uključuje dvije razine ocjenjivanja. Prva razina se usredotočuje na interoperabilnost, ocjenjuje partnerovu obuku, izobrazbu, organizaciju, strukturu i opremu, temelji se na NATO Task Lists (NTL). Druga razina ocjenjuje vojnu sposobnost izvođenja zadaće, a temelji se na Allied Command Operations Forces Standards.

Koje smo mi snage deklarirali i do koje smo razine stigli?

OSRH su do sada deklarirale sljedeće postrojbe: motoriziranu pješačku satniju, inženjerijski vod za razminiranje, vod ABKO za dekontaminaciju, dvije posade helikoptera iz HRZ-a i PZO-a i dva medicinska tima. Veći-

na tih snaga prošla je samoocjenjivanje prve razine koje je održano na Vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj, od 14. do 18. studenog 2005.

Tijekom 8. tečaja ocjenjivača provedeno je ocjenjivanje svih deklariranih snaga koje su sudjelovale u tečaju, a službeno NATO ocjenjivanje 1. razine provedeno je samo za motoriziranu pješačku satniju.

Kako ocjenjujete tečaj koji je NATO prvi put proveo kod nas?

Nakon primitka zapovijedi o provedbi 8. NATO tečaja ocjenjivača ETC i vježbe SLUNJ-2006, Uprava za obuku i školstvo GSOSRH-a na čelu s brigadnim generalom Dragom Matanovićem, pristupila je opsežnim pripremama kao nositelj aktivnosti iz Programa operativnih mogućnosti (OCC E & F) u OSRH-u. U tu svrhu osnovan je Upravljački tim GS-a koji je u standardnom i proširenom sastavu u više navrata proveo koordinativne sastanke sa savjetodavnim timom NATO-a (*Advisory Visit*) iz SHAPE - a. Na tim smo sastancima definirali deklarirane snage iz sastava OS-a koje će sudjelovati na 8. ETC, zatim zadatke koje će se ocjenjivati u skladu s vojnim zadaćama za interoperabilnost (MTI's), a kao preduvjet održavanja tih aktivnosti, ustrojili smo tijelo Potpore zemlje domaćina (HNS) koje je osiguralo i ujedinilo tvarnu i tehničku potporu za nesmetano provođenje svih aktivnosti.

Provedbeni dio aktivnosti podijelili smo u pripremni i provedbeni tijedan. U pripremnom tijednu od 29. ožujka do 2. travnja 2006. hrvatska strana je

predstavila NATO stožeru (8 stranih časnika i jedan časnik OS RH) pripremu Tečaja ocjenjivača ETC i vježbe SLUNJ-2006.

Provedbeni tijedan je završen dolaskom 36 polaznika iz 17 PzM/NATO zemalja koji su od 3. do 7. travnja 2006. operacionalizirali donesen plan

provedbom NATO ocjenjivanja prve razine motorizirane pješačke satnije 1. gbr, na području Vojnog poligona "Eugen Kvaternik" i hotela Jezero u NP Plitvička jezera. Tijekom vježbe kojom je upravljao zapovjednik 1. gbr, brigadir Drago Horvat, kao načelnik DISTAFF-a, naše su deklarirane snage za vrijeme ocjenjivanja pokazale visok stupanj uvježbanosti i interoperabilnosti u skladu s vojnim zadaćama za interoperabilnost, a nakon ocjene čelnika NATO ocjenjivačkog tima brigadira Paula Ribaricha, zbirno izvješće bit će dostavljeno MORH-u tijekom svibnja. Aktivnosti su protekle u prijateljskom, i visoko profesionalnom ozračju bez ijednog incidenta.

Na završnoj raspravi 7. travnja čelnik NATO-ovog tima COL Paul Ribarich napomenuo je kako je RH postavila vrlo visoke standarde u pripremi i provedbi tečaja i ocjenjivanja, dok su postrojbe pokazale izvrsnu uvježbanost u skladu s vojnim zadaćama za interoperabilnost.

Osobno sam vrlo zadovoljan učinjem, iako je u organizaciji ovakve aktivnosti trebalo uložiti mnogo naporu svih dijelova sustava, usredotočenosti, koordinacije i sredstava. Nijedan segment nije smio zakazati.

Što su OSRH dobile ovim tečajem?

Prvi put OSRH sudjeluju kao glavni nositelj organizacije

■ Naša deklarirana pješačka satnija je nakon samoocjenjivanja prošla službeno NATO ocjenjivanje prve razine

jednog NATO tečaja. Stekli smo veliko organizacijsko iskustvo koje ćemo znati iskoristiti i u budućim sličnim aktivnostima. Među polaznicima tečaja bilo je šest časnika OSRH koji su postali NATO ocjenjivači. Time su OSRH dobile ukupno 16 certificiranih NATO ocjenjivača koji će u idućem razdoblju biti uključeni u proces ocjenjivanja ne samo u našim oružanim snagama, nego i za ocjenjivanje postrojbi drugih zemalja koje su deklarirane u NATO-ov bazen snaga. Kao najvažnije, naša deklarirana pješačka satnija je nakon samoocjenjivanja prošla službeno NATO ocjenjivanje prve razine.

Kada će te snage biti angažirane?

Slanje svake postrojbe u međunarodnu misiju temelji se na odluci Hrvatskog sabora. U ovom trenutku se u misiji ISAF u Afganistanu nalazi sedma rotacija voda VP-a iz sastava OSRH. Iskustva dosadašnjih kontingenata iz ISAF-a potvrđila su da OSRH imaju snage i sposobnosti za preuzimanje složenijih i zahtjevnijih operacija, kojima Republika Hrvatska potvrđuje odlučnost da podupre politiku djelovanja NATO-a, te da se prilagodi njegovim standardima. Uskoro očekujemo proširenje hrvatskog kontingenta u misiji ISAF, o kojem vodimo i intenzivne razgovore sa zemljama partnerima, a razmještaj dodatnih snaga očekujemo već tijekom ove godine.

Što dalje?

U idućem razdoblju, težišna zadaća Uprave za obuku i školstvo je nastaviti s dalnjom implementacijom prihvaćenih partnerskih ciljeva u obuci i to ne samo za snage deklarirane u NATO bazen snaga (*Pool of Forces*) nego za cjelokupan sastav OS RH. OCC koncept je izvrstan i dalje ćemo se njime koristiti u procesu prilagodbe svih naših snaga NATO standardima. ■

Nijemci donirali fotolaboratorij

snimio T. BRANDT

Zapovjednik Središta za verifikaciju njemačkih oružanih snaga, brigadni general Jens Zimmermann, od 10. do 12. travnja boravio je u radnom posjetu Verifikacijskom središtu OS RH.

Cilj posjeta bio je produbljivanje vojne suradnje i usuglašavanje kontrole naoružanja i verifikacije obiju država za 2006. godinu. U sklopu posjeta general Zimmermann je s njemačkim veleposlanikom u RH Jürgenom Staksom, kao i vojnim izaslanikom Schulzom, darovao Hrvatskom verifikacijskom središtu fotolaboratorij s uređajima za razvijanje filmova, pre-

ciznije, dva procesora za razvijanje crno-bijelih fotonegativa VERSAMAT 1140, koji se inače ne mogu nabaviti na slobodnom tržištu. Time su hrvatske oružane snage dobile

opremu potrebnu za samostalnu provedbu zadaća iz ugovora Otvoreno nebo (Open skies). Svečanost povodom predaje ključa fotolaboratorija održana je 11. travnja u Verifikacijskom središtu u 91. ZB Pleso, gdje su uz goste s njemačke strane bili i visoki časnici HV-a, između ostalih zapovjednik Verifikacijskog središta brigadir Frane Tomićić i zapovjednik HRZ-a i PZO-a general bojnik Viktor Koprivnjak. General Zimmermann tom je prigodom kazao kako je donacija plod izvrsne suradnje dviju država, te kako RH ima izvrsne stručnjake

na tom području koji su prepoznani unutar međunarodne zajednice. Uz to je dodao kako će Njemačka i dalje pomagati RH u provedbi sporazuma Otvoreno nebo, čija je svrha ponajprije izgradnja povjerenja između država. Inače, ovom donacijom hrvatskim oružanim snagama, vrijednom oko 300 000 eura, uvelike će se smanjiti troškovi u provedbi sporazuma Otvoreno nebo, prema kojem i naša zemlja, kao članica od 2005. godine ima obvezu u jednoj godini provesti četiri kvote letova na svom teritoriju. Osim toga, RH je uz Mađarsku (koja ima jedan takav uređaj) postala jedina država u regiji koja posjeduje dva procesora za razvijanje fotonegativa, a u tijeku su i pregovori oko nabave uređaja za kopiju negativa Colorado.

M. PERVAN STIPIĆ

Rumunjsko izaslanstvo u ZZIO-u

Izaslanstvo rumunjskog Nacionalnog obrambenog sveučilišta (NDU) predvođeno zapovjednikom, generalom zborom Mirceom Muresanom boravilo je 10. i 11. travnja u radnom uzvratnom posjetu Zapovjedništvu za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski".

Tijekom iscrpne razmjene mišljenja i iskustava zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov i njegov rumunski kolega konstatirali su veliku sličnost stavova i rješenja kojima je cilj osposobiti vojnika, dočasnika i časnika za izazove XXI. stoljeća. Postoji prostor i potreba za širom suradnjom dviju strana na programima izobrazbe i istraživanja. Rumunjski NDU je svjetski poznata i priznata visokoškolska ustanova.

General Muresan pokazao je veliko zanimalje za hrvatska rješenja civilno-vojnog školovanja, te osobito za program Kadet, primjetivši kako neka od naših rješenja zasi-

gurno treba implementirati u rumunjski sustav.

Tijekom službenog posjeta general Muresan održao je i predavanje polaznicima Ratne škole "Ban Josip Jelačić" na temu rumunjskog sudjelovanja u mirovnim operacijama, kao i u NATO operacijama.

D.J.

NATO-ov seminar za stožerne časnike

U prostorijama Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku od 10. do 19. travnja održan je međunarodni NATO/PfP seminar pod nazivom "Staff Officer Competencies Workshop" (Radionica o ovlastima stožernih časnika).

U skladu s činjenicom da je seminar vodio stručni tim stožera NATO-ovog napuljskog zapovjedništva, i teme su se odnosile na rad i funkcioniranje stožera i stožernih časnika takvog zapovjedništva. Navedeni tečaj bio je organiziran za 24 pripadnika OS RH, a međunarodni karakter sastavu polaznika dali su po dva časnika iz Ukrajine, Kazahstana i Moldavije. Iz Napulja je stiglo troje predavača, djelatnika tamošnjeg zapovjedništva: uz Maureen Berardescu i Valerie Lauritu, predavao je i pukovnik Berislav Šipicki, koji već dulje vrijeme obnaša dužnosti u Zapovjedništvu združenih snaga Saveza, smještenom na jugu Italije.

D.V.

Stručni tečaj za stomatologe

matološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Domu hrvatskih branitelja u Puli od 7. do 9. travnja održan je radni tečaj stručnog usavršavanja vojnih doktora stomatologije pod nazivom "Forenzični postupci na zubima".

Od 40 sudionika na tečaju je sudjelovalo 29 vojnih doktora stomatologije, predvođenih načelnicima zdravstvene struke u MO-u i GS-u OSRH, pukovnicom Silvatom Duvančić Ričko i brigadirom Marijanom Zlatarom.

Tečaj se sastojao od teorijskog i praktičnog dijela, a na kraju je provedena provjera znanja među sudionicima. Predavači sa Stomatološkog fakulteta bili su: prof. dr. sc. Hrvoje Brkić, prodekan Fakulteta, ujedno i voditelj tečaja, prof. dr. sc. Vera Njemirovskij, dr. sc. Jelena Dušmančić i mr. sc. Marin Vodanović. Tečajem su obuhvaćeni svi segmenti forenzičnih postupaka na zubima. Rasprostranjenost forenzične stomatologije u svijetu i kod nas postaje sve važnijom zbog broja žrtava koje tre-

ba točno identificirati (to se osobito odnosi na masovna stradanja ljudi tijekom rata, elementarnih nepogoda, zrakoplovnih nesreća i sl.). Koristeći se dentalnim obježnjima analizirane su mogućnosti procjene spola i dobi. Isto tako, tečaj je obuhvatio i postupke izolacije DNA iz zubnih tkiva i mogućnost postizanja identiteta. Organizatorica tečaja, dr. stomatologije Marija Pudar iz Zdravstvene službe MO-a kazala je kako je taj seminar vrlo koristan za vojne doktore stomatologije, te kako je pokazao da je pri identifikaciji tijela poginulih iznimno važno postojanje precizno vodene evidencije o stanju zubala i čeljusti. Zubi su vrlo otporni na visoke temperature i sile koje dovode do komadanja i smrskavanja (na 400 stupnjeva zubna caklina počinje pucati, a tek na 1300 stupnjeva caklina počinje dekristalizirati), pa su zbog toga vrlo pogodni za identifikaciju. Zato stomatološka evidencija, zaključila je doktorica Pudar, mora sadržavati kompletan, precizan status, detaljno upisane sve konzervativne i protetske radove, nedostatak zuba, moguće anomalije, kao i rtg snimku kompletognog zubala.

M. PERVAN STIPIĆ

Osposobljavanje rukovatelja ubojitih sredstava

U organizaciji 1. skladišne bojne Zapovjedništva za logistiku, u vojno-skladišnom kompleksu "Vallelunga" u Puli od 10. do 12. travnja je provedena metodsko-pokazna vježba na temu "Preventivni vizualni pregled streljiva 125 mm" na kojoj su uz rukovatelja UbS-a iz skladišnih postrojbi ZzL-a sudjelovali i rukovatelji ubojitih sredstava iz 302., 303. i 305. logističke brigade HKoV-a.

Cilj predmetne vježbe bio je ospobiti rukovatelje ubojitih sredstava za samostalnu provedbu preventivnog vizualnog pregleda streljiva 125 mm u matičnim skladišnim postrojbama.

Sudionici su upoznati sa značajkama i načinom označavanja različitih vrsta i porijekla predmetnog streljiva. Nakon upoznavanja s tehnološkim processima i mjerama sigurnosti i zaštite, te pretodnog rada s nastavnim sredstvima, djelatnici su bili aktivno uključeni u sve faze provedbe ove zadaće: pripremu i uređenje radilišta, te konkretne radnje i podradnje predviđene tehnološkim procesom. Aktivnim sudjelovanjem rukovatelji UbS-a su osposobljeni za samostalnu provedbu PVP-a

nad imajućim zalihama streljiva 125 mm, te je vježba uspješno završena.

OJI

MORH zaustavljen u polufinalu

U svom pohodu na novi pobjednički trofej u ligi REKLA, košarkaši MORH-a su zaustavljeni u polufinalu doigravanja. U tvrdoj utakmici poraženi su od najjačeg rivala, momčadi Konzuma rezultatom 66-72.

Iako su "Morhovci" u Dugavama 9. travnja dobro otvorili utakmicu i nakon prve četvrtine vodili s 19-11, u drugoj je došlo do drastičnog pada koji je bio i odlučujući za konačni ishod: na "veliki odmor" otišlo se s minusom od devet koševa (29-38). Ni treći dio nije donio poboljšanje, štoviše, razlika se popela na -13. Iako je u posljednjoj četvrtini MORH otpustio kočnicu i smanjio prednost, Konzumova zaliha bila je dovoljna za prolaz u finale u kojem ih očekuje momčad Agita. Najbolji igrači ipak mlađih i svježijih "Trgovaca" bili su Dolinar s 22 i Ucović sa 14 koševa, dok su kod MORH-a bolji od ostalih bili Turković (16) i Marčinko (14).

D.V.

Njemačka kupuje Duro III

ŠVICARSKA tvrtka Mowag, inače u sastavu američkog koncerna General Dynamics, i njemačka tvrtka Rheinmetall Landsysteme sklopile su ugovor o isporuci 100 višenamjenskih vozila Duro III, pogonske konfiguracije 6x6 za potrebe njemačke vojske (Bundeswehr).

Duro III će zamijeniti neka postojeća nenaoružana vozila u sastavu njemačke vojske. Duro III nudi bolje značajke, mogućnost prijevoza do 11 osoba i dobru balističku i protuminsku zaštitu.

Vozila će se isporučiti između 2006. i 2008. Temeljna će vozila dostaviti švicarska tvrtka, koja ih izvorno i proizvodi, a Rheinmetall će ih opremiti za potrebe njemačke vojske.

Vozila će biti u nekoliko inačica: 31 ambulantno vozilo, 23 vojnopolicijska vozila, 21 vozilo za pirotehničare, dok će 25 vozila biti u zasad nespecificiranim inačicama. Riječ je o drugoj narudžbi tog vozila za potrebe njemačke vojske. Tijekom 2004. i 2005. već je predano 31 vozilo Duro III, uglavnom ambulantna

i vojnopolicijska inačica.

Oklopna zaštita višenamjenskog vozila Duro III odgovara standardu STANAG 4569 Level 2 i DIN EN 1522 Level FB7. Nadalje, protuminska zaštita odgovara standardu STANAG 4569 Level 1.

Vozilo može prihvati dva člana posade u kabini i 11 vojnika (ili odgovarajući teret) u transportni modul zapremine 13 m³. Upravo je modularnost jedna od bitnih značajki vozila. Omogućava korisniku pril-

godbu vozila traženoj zadaći uporabom specifičnih modula koji se postavljaju na standardizirano podvozje. Moduli mogu funkcionirati i stacionarno, kad se odvoje od podvozja, što može biti prednost u pogledu logističke potpore.

Ukupna masa vozila je 12 t, a nosivost 5,5 t pa se može prevoziti transportnim avionima C-130 Hercules, C-160 Transall i budućem A400M.

M. PETROVIĆ

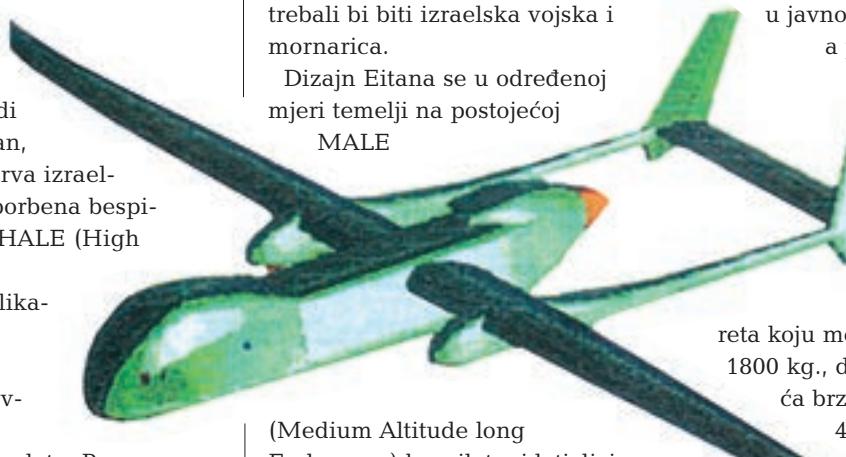
Eitan

PREDSTAVNICI tvrtke Israel Aircraft Industries objavili su kako su završili s prvom fazom programa razvoja nove bespilotne letjelice, te da uskoro počinju s prvim letnim testiranjima. Radi se o letjelici Eitan, koja bi trebala prva izraelska naoružana borbena bespilotna letjelica s HALE (High Altitude long Endurance) odlikama, odnosno velikog doleta i autonomije boravka u zraku te s visokim plafonom leta. Prema određenim pretpostavkama Eitan bi u zraku mogao boraviti i do 50 sati,

što ga uz brojne zadaće dugotrajnog nadzora iz zraka čini pogodnim i za napade na vrlo udaljene ciljeve. Temeljni operateri Eitana trebali bi biti izraelska vojska i mornarica.

Dizajn Eitana se u određenoj mjeri temelji na postojećoj

MALE

(Medium Altitude long Endurance) bespilotnoj letjelici Heron, od koje je Eitan teži četiri puta. Letjelica će biti opremljena

raznom visokosofisticiranom elektrooptičkom opremom, s čijim detaljnim specifikacijama proizvođač letjelice zasad ne izlazi u javnost. Raspon krila je 26 m, a pogonsku skupinu čini Pratt & Whitney turboprop motor PT6A-67, koji omogućava maksimalnu težinu letjelice na polijetanju od 4000 kg. Maksimalna težina „korisnog“ tereta koju može ponijeti Eitan je 1800 kg., dok maksimalna krstareća brzina koju može postići je 444 km/h, dok vrhunac leta iznosi 16 000 m.

I. SKENDEROVIC

Danska kupuje Eagle IV

DANSKA je vojska sa švicarskom tvrtkom Mowag, inače dijelom američkog koncerna General Dynamics, sklopila ugovor o prodaji 85 lakih višenamjenskih vozila Eagle IV 4x4. Ugovor uključuje i potrebnu izobrazbu te rezervne dijelove, a ukupna vrijednost mu je oko 38 milijuna USD.

To nije prvi posao Danske i Mowaga, naime od 1995. danska je vojska kupila određenu količinu lakih vozila Eagle I 4x4 i borbenih oklopnih vozila Piranha III 8x8. Eagle IV

kupljen je u sklopu programa nabave novog oklopnog ophodnog vozila. Temeljni zahtjevi programa su mogućnost prijevoza pet osoba, mogućnost opremanja kupolom s oružjem, te oklopna zaštita posade.

Prije odluke o kupnji Eagle IV je prošao obimna testiranja. Dio je testiranja obavljen na njemačkim autocestama i na poligonu u Trieru, a dio na danskom otoku Bornholm. Testiranja su pokazala dobre karakteristike vozila i na cesti i na terenu, dobru ergonomiju i odgovarajuću udobnost posade tijekom uporabe te mogućnost primjene u raznim zadaćama.

Sva će se vozila proizvesti u Mowagovom pogonu u švicarskom gradu Kreuzlingenu, ali će u poslu, kao podugovarači, sudjelovati i danske tvrtke. Početak predaje vozila predviđen je za kolovoz 2006.

Mowag

Eagle IV je dugačak 5,09, visok 2,10 i širok 2,16 metara. Maksimalna masa vozila je 7600 kilograma, a nosivost vozila je 2400 kilograma. Pokreće ga šestcilindarski turbodizelski motor sa *common rail* ubrizgavanjem Cummins ISBe 5,9L, snage 184 kW (250 KS). Motor zadovoljava ekološke norme EURO III. Snagu na sve kotače prenosi petbrzinska automatska transmisija Allison 1000. Kočnice su disk s ABS sustavom, a volan je sa servoojačivačem. Gume s *run flat* umetcima su dimenzija 335/80 R20.

M. PETROVIĆ

Mowag

Sperwer B

FRANCUSKA vlada sklopila je ugovor s tvrtkom Sagem Défence Sécurité, koja je dio grupacije Safran, oko početka razvoja nove generacije bespilotnih letjelica za potrebe francuskih oružanih snaga. Prema navodima predstavnika Sagem jedna od novih platformi koja će biti vrlo brzo ponuđena bit će i letjelica Sperwer B, koja se već neko vrijeme nalazi u razvojnoj fazi.

Riječ je o platformi koja se na određeni način temelji na postojećoj bespilotnoj letjelici Sperwer A, koja se inače s uspjehom rabi u šest zemalja a odnedavno su operaterima na tom tipu letjelica postale Nizozemska i Kanada. Bespilotna letjelica Sperwer B će uz brojne modifikacije i poboljšanja biti opremljena oružnim sustavom, i to po svemu sudeći s jednom

od inačica izraelskog protuoklopnog projektila Spike. U tu svrhu već je određeno vrijeme aktivna suradnja između tvrtki Sagem Défence Sécurité i Rafael Armament Development Authority. Prve naznake te suradnje bile su istaknute prošle godine na Paris AirShow, dok je po svemu sudeći taj program suradnje do danas

znatno uznapredovao.

Na temelju ugovora kojeg je Sagem Défence Sécurité sklopio s francuskom vladom, odnosno ministarstvom obrane, program razvoja letjelice Sperwer B trebao bi biti okončan do sredine 2007., kada bi trebala početi prva letna testiranja.

I. SKENDEROVIC

Ne komercijalnom oklopu

AMERIČKA je kopnena vojska (US Army) zabranila svojim pripadnicima uporabu komercijalnog tjelesnog oklopa, odnosno svih vrsta tjelesnog oklopa osim standardnog i službeno odobrenog tipa IBA (Interceptor Body Armour).

Razlog je ovoj zabrani učestala uporaba komercijalnog oklopa, koji nije prošao standardnu vojnu ispitnu proceduru te zbog toga može biti razlog, kako se kaže u priopćenju vojske, "smrti ili ozbiljnog ranjavanja vojnika". Vojni dužnosnici uvjerenjavaju kako je standardni i odobreni IBA tjelesni oklop "najbolji dostupni tjelesni oklop".

Cijelu je pomutnju među dosadni svijet tjelesnih oklopa ustvari unio

američki proizvođač Pinnacle Armour sa svojim proizvodom Dragon Skin. Taj tjelesni oklop tvrtka reklamira kao vrhunski tjelesni oklop sposoban izdržati sve prijetnje. Zato su mnogi vojnici sami kupovali Dragon Skin, koji su na terene nosili umjesto standardnog tjelesnog oklopa IBA.

No, problem je, kako tvrde dužnosnici Američke kopnene vojske, u tome što Dragon Skin još nije prošao vojne testove kako bi se utvrstile njegove stvarne mogućnosti.

Tjelesni oklop IBA se izdaje vojnicima koji su raspoređeni u Iraku i Afganistanu. Dosad je, na temelju terenskih iskustava, provedeno nekoliko poboljšanja na njemu. Trenutačno se oko 200 000 kompleta tjelesnog oklopa IBA rabi u Iraku i Afganistanu.

Odluka o zabrani uporabe na internetskoj je stranici Američke kopnene vojske objavljena 3. travnja, a nadležni su zapovjednici na terenu dobili 30 dana za njezinu provedbu. Sve neslužbene i neodobrene primjerke tjelesnog oklopa vojnici će vratiti preko središnjeg logističkog sustava.

M. PETROVIĆ

Sonar 2087 u službi pet mjeseci prije roka

BRITANSKO ministarstvo obrane prihvatio je novi aktivno/pasivni niskofrekventni Sonar 2087 promjenjive dubine u aktivnu službu punih pet mjeseci prije roka.

Sonar 2087 projektiran je kako bi britanskim fregatama Type 23 omogućio bolje pretraživanje oceanskih i priobalnih voda za nečujnim podmornicama. Novi sonar predstavljen je široko-pojasnim motričkim senzorom kombinirajući niskofrekventni predajnik (koji radi na frekvencijama do 500 Hz) i pasivno tegljeno tijelo (područje radnih frekvencija do 100 Hz). Novi sonarni sustav zamjenit će prijašnji pasivni tegljeni niskofrekventni Sonar 2031Z, djelovat će zajedno s postojećim srednje frekventnim Sonarom 2050 smještenim na trupu broda a

integriran je s Outfit DNA(1) zapovjednim sustavom.

Tvrtki Thales Underwater System, nakon dugotrajnog natječaja, u travnju 2001. dodijeljen je ugovor vrijedan 160 milijuna funti (279 milijuna američkih dolara) za proizvodnju, tehničku podršku i obuku na šest sustava Sonar 2087 u travnju 2001. Ugovor vrijedan 17 milijuna funti za dodatna dva sustava sklopljen je 2005., tako da će ukupan broj ugrađenih sonarnih sustava porasti na osam. Vrijednost ukupnog programa Sonar 2087 procijenjena je na iznos veći od 300 milijuna funti.

HMS Westminster, prva fregata Type 23 britanske mornarice opremljena Sonarom 2087, prošla je opsežna ispitivanja sonarnog sustava u lipnju prošle godine. Primanje u aktivnu službu bilo je predviđeno za sviibanj 2006. no britansko ministarstvo obrane objavilo je krajem veljače ove godine kako prikazane značajke novog sonara, krajem prosinca 2005., u biti znače prihvaćanje sustava u službu britanske mornarice pet mjeseci ranije. Početne operativne sposobnosti, omogućit će nadogradnju Build 2 i 3 programskim pa-

ketima početkom 2007. godine, kada će brodskoj funkcionalnosti biti dodane specifične pasivne mogućnosti otkrivanja objekata te integraciju s borbenim sustavom. Potpuno povećanje operativne sposobnosti s ciljem optimiziranja brodskih značajki očekuje se od 2012.

HMS Northumberland je druga fregata Type 23 koja je opremljena novim sonarom 2087, dok je fregata HMS Richmond upravo u fazi opremanja sonarnim sustavom. Opremanje novim sonarnim sustavom na preostalih pet fregata Type 23 trebalo bi prema planu modernizacije biti progresivno provedeno do kraja ovog desetljeća.

M. PTIĆ GRŽELJ

Prekretnica u programu Baynunah

U BRODOGRADILIŠTU Abu

Dhabi Shipbuilding (ADSB) je krajem prosinca prošle godine prvi put počelo rezanje čelika za izgradnju druge korvete u klasi od šest brodova lakih korveta klase Baynunah za emiratsku ratnu mornaricu.

Korvete klase Baynunah bit će najveća plovila ikad izgrađena od čelika čiji će se pogon bazirati na vodo-mlaznoj propulziji, a važno je spomenuti kako prvi put jedno brodogradilište u Arapskom zaljevu počinje gradnju ratnog broda ove veličine.

Gradnja prve korvete u klasi počela je na navozima francuske brodograđevne tvrtke Constructions Mécaniques de Normandie (CMN) u svibnju 2005. dok će se preostalih pet korveta izgraditi u brodogradilištu ADSB u Abu Dhabiju.

Uz korvete klase Baynunah za emiratsku ratnu mornaricu, trenutačno se u brodogradilištu gradi desantni brod duljine 64 metra za omansku mornaricu, desantni brod duljine 42 metra za emiratske specijalne snage, četiri 25 metarska br-

za broda za opskrbu emiratske ratne mornarice te 40 metara dugačak brod za prijevoz posade.

Trenutačno se u fazi modernizacije i/ili rekonstrukcije u brodogradilištu nalaze dva brza patrolna broda duljine 44 metra emiratske mornarice, radi se na modernizaciji borbenog sustava na šest TNC 45 brzih napadnih brodova, te se na dvanaest Ghannatha nosača trupa ugrađuju Oto Melara topovi za potrebe tamošnje ratne mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

RSAF predstavio svoje Falcone

NA NEDAVNO održanom velikom međunarodnom sajmu zrakoplovne tehnike „Asia Aerospace 2006“ u Singapuru, singapursko ratno zrakoplovstvo (RSAF - Republic of Singapore Air Force) predstavilo je javnosti iznimno poboljšanu inačicu svog višenamjenskog borbenog aviona F-16D Block 52+. Predstavljeni singapurski Falcon velikim dijelom temeljen je na konfiguraciji oko koje su „građeni“ izraelski avioni F-16I Sufa, odnos-

no na svoj način razlikuje se od drugih inačica Block 50/52 koje se rabe u drugim zrakoplovstvima. Singapurski Falcon jedan je od 20 dvosjeda koji su nedavno nabavljeni za ta-

mošnje ratno zrakoplovstvo, u sklopu Peace Carvin IV programa vojne suradnje Singapura i SAD-a, odnosno kupoprodaje vojne tehnike.

Singapurski Falconi opremljeni su s dva CFT-a (dodatnim spremnicima za gorivo), čime im je znatno poboljšan dolet (čak do 3700 km), odnosno time im je znatno poboljšan i taktički radius, što je od velike važnosti posebice pri provedbi raznih tipova zadaća na području koje je znatno udaljeno od mesta

poljetanja. Na avionu je uočljiv znatno veći leđni prijelaz kakav je karakterističan i za izraelske „šesnaestice“, u kojem je smještena razna visokosofisticirana električna oprema (uključujući i onu za satelitsku komunikaciju). Uz to, na avionu su uočljive i antene koje su smještene bočno na nosnoj sekciji, te bočno na uvodnicima zraka. Upravo te antene privlače dodatnu pozornost jer na određeni način ukazuju na to da je u avion ugrađena izraelska oprema za elektronsko ratovanje te paket opreme za elektronske protumjere. Tako se prepostavlja kako je u singapurske Falcone integriran vrlo napredan Elisrin ASPS (Airborne Self - Protection Suite) paket opreme kakav je ugrađivan i na izraelske F-16I, koji u sebi kombinira razne „aktivne“ i „pasivne“ podsustave.

I. SKENDEROVIC

Europa i imigranti

Nedavni ulični nemiri u Parizu i drugim francuskim gradovima u prvi su plan doveli brojnu muslimansku zajednicu koja živi u Francuskoj, no istodobno su usmjerili pozornost i na položaj svih europskih imigranata. Zapadna Europa je danas dom za između petnaest i dvadeset milijuna muslimana koji su iz gospodarskih ili političkih razloga doselili na stari kontinent. No, koliko je doista Europa prihvatile imigrante a koliko oni Europu?

— Hrvoje BARBERIĆ —

Francusko gospodarstvo je još prije Drugog svjetskog rata počelo osjećati nedostatak radno sposobnog stanovništva, stoga se nakon kraja rata brzorastuće arapsko stanovništvo u sjevernoj Africi pokazalo idealnim bazenom radne snage. Arapski imigranti su u Francuskoj većinom obavljali najniže plaćene i najnesigurnije poslove za koje nije bilo interesa među francuskim stanovništvom. No globalna gospodarska kriza potkraj sedamdesetih i osamdesetih je stvorila i konflikt francuskog stanovništva i useljenika, nakon što je nezaposlenost narasla s 1,8 posto u 1973. godini na 9 posto u 1982. te na 12,2 posto

u 1993. godini. Broj nezaposlenih je udvostručen na tri milijuna. Alžirskim useljenicima je "prišiven" stereotip da otimaju poslove Francuzima. Francuska je 1974. godine uvela zabranu useljavanja za sve zemlje izvan tadašnje Europske zajednice a tri godine kasnije je pokušala smanjiti islamsku zajednicu na neuobičajen način, nudeći im besplatnu zrakoplovnu kartu za povratak kući i financijski bonus od 10 tisuća francaka. No, samo je pet posto nezaposlenih imigranata prihvatio ponudu Pariza da napuste zemlju.

U Veliku Britaniju je pedesetih godina počela dolaziti migracija iz bivših kolonija, među kojima i ve-

ćinskih islamskih zemalja kao Pakistan tako da danas u Engleskoj i Walesu živi oko milijun i pol muslimana. Unatoč visokom stupnju integracije useljenika i Velika Britanija ima više iskustava s uličnim nemirima sličnim pariškim; posljednji put su 2005. godine izbili u Birminghamu između azijskih useljenika muslimana i afričkih, koji su većinom kršćani. Nizozemska je godinama pružala utočište desetinama tisuća imigranata koji su iz ekonomskih ili političkih razloga napuštali vlastite zemlje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Sociološki temelji militarizma (II. dio)

Militarizam u svim njegovim pojavnim oblicima, kao i negativnostima, javlja se kao rezultat specifičnog društvenog odnosa u sklopu države i vojske, kao njezinog instrumenta nasilja ili prijetnje nasiljem

Tomislav RAVLIĆ

Pogrešno je militarizam poistovjećivati samo s određenim političkim sustavom. Tako smo kod teoretičara socijalizma imali tendenciju da se negativna obilježja militarizma mogu vezati samo za tzv. reakcionarni i imperijalistički kapitalizam, a da je u prvom redu komunističko i socijalističko društvo imuno od pojave i svih negativnih manifestiranja militarizma. No, osim u kapitalizmu, povijest nam je zorno pokazala da se militarizam javlja u svom vrlo grubom i nasilničkom obliku i u komunizmu kao i socijalizmu, osobito u svojoj etatističkoj fazi razvoja.

Tako uočavamo da politički sustavi pružaju dovoljno empirijskog materijala za zaključak da se fenomen

militarizma pojavljuje ne samo u kapitalizmu već i u etatističkom socijalizmu, kao i u društvenim strukturama koje nisu ni kapitalističke ni socijalističke.

Svaki militarizam ima svoj društveni uzrok koji nas upućuje na to da militarizam kao društvena pojava nastaje u strukturi određenih društvenih odnosa. Ti odnosi mogu biti povjesno-sociološki arhaični, a mogu nastajati u krilu suvremenih i moćnih vojski svijeta. Poučeni povijesnim spoznajama znamo da navedeni društveni odnosi nisu vječno zadani, što nam pokazuje i da su pojavnici oblici militarizma varijabilni, ovisni o strukturi društva.

U fašističkoj Njemačkoj uništen je svaki nadzor i kontrola nad voj-

skom, jer su samo formalno vojne ustanove bile podređene civilnim. Različiti oblici militarizma, od sovjetskog do jugoslavenskog, ukazuju da u socijalističkim društвima nije bilo zapravo istinske demokracije. Demokracija je bila privid, stvarno je vladala i gospodarila birokracija i vojna sila u raznim oblicima.

Takvih primjera imamo naprekod kako u bližoj i daljoj povijesti, tako i u suvremenosti. Vojska je npr. u nastajanju japanskog militarizma uglavnom djelovala kroz legalne ustanove, no to ju nije sputavalo da djeluje autohtonu u društvenom biću državne organizacije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Ruski mač protiv Zeusovog štita

Trebalo je proći dobroih petnaestak godina od raspada SSSR-a da bi se skinuo jedan dio tajni oko sovjetskog protubrodskog raketnog sustava dugog dometa P-700 3M-45 Granit

Pripremio Igor Spicijarić

Na Zapadu klasificiran kao SS-N-19 Shipwreck, sustav je bio noćna mora za udarne grupe okupljene oko američkih nosača zrakoplova i svakako najveća sovjetska prijetnja američkoj ratnoj mornarici. Danas, kada već ima respektabilne nasljednike, sustav i dalje ostaje impresivna prijetnja zbog koje američka mornarica stalno mora poboljšavati svoj AEGIS (Zeusov štit) radarsko-proturaketni sustav. Najveći dio sovjetskog, odnosno ruskog protubrodskog raketnog potencijala nastao je na crtačim daskama projektnog biroa OKB-52 pod vodstvom raketnog inženjera Čelomejova.

Od svog osnutka 1953. OKB-52 je djelovao punih 30 godina, sve do 1983. kada je promijenio ime u NPO Mašinostrojenja.

Razvoj sovjetske mornarice utjecao je izravno i na razvojne projekte projektognog biroa

OKB-52. U skladu s

rastom strateških i taktičkih zahtjeva, koje je komunističko vojno-političko rukovodstvo postavljalo pred „crvenu mornaricu“, rastao je i broj narudžbi koje je dobivao ovaj projektni biro. Sovjetska mornarica je moralna izaći na svjetska mora i očevane gdje su je čekale velike i moćne ratne flote SAD-a, Velike Britanije i ostalih zapadnih saveznika.

Suočena sa činjenicom da se zapadnim mornaricama nisu mogli suprostaviti ni brojem brodova ni njihovom kvalitetom, sovjetski su stratezi usvojili doktrinu o masovnoj uporabi podmornica i krilatih protubrodskih projektila srednjeg i velikog dometa. U relativno kratkom razdoblju vatrema moć sovjetske flote narasla je nekoliko puta. Protubrodski sustavi različitog dometa instalirani su gotovo na svim klasama površinskih brodova (od raketnih čamaca pa sve do prvih pravih sovjetskih nosača zrakoplova klase Kuznjecov), na podmornicama, nekim hoverkraftima, bombarderima i

nekim ekranoplanimi.

U svoje zlatno doba sovjetska mornarica ulazi početkom 70-ih godina pod zapovjedništvom admirala Gorškova. Desetak godina ranije projektni biro OKB-52 počeo je razvoj novih protubrodskih sustava koji su trebali zamijeniti tada već zastarjele sustave P-5/P-6 i P-35.

Ti sustavi su imali velikih ograničenja. Iako je npr. sustav P-35 (SS-N-3B Sepal) imao domet od oko 350 km, njegova najveća mana (kao i kod ostala dva sustava) bila je nemogućnost podvodnog lansiranja. Podmornica koja ih je nosila moralna je izroniti da bi ih ispalila. Od zapovijedi za lansiranje, preko izronjanja, uspostavljanja data-linka pa do ispaljivanja borbenog kompleta trebalo je 20-30 minuta. Za cijelo to vrijeme podmornica (klase Echo-I i Juliett) je bila izložena svim vrstama napada iz zračnog prostora. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

lako danas već
zaboravljen,
bespilotni
helikopter
QH-5 DASH je
prva namjenski
projektirana
borbena
bespilotna
letjelica

Siniša RADAKOVIĆ

Borbena bespilotna letjelica DASH

Sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća sovjetske su podmorničke snage naglo ojačale, kako kvantitetom (na više od 300 operativnih podmornica) tako i kvalitetom (podmornice na nuklearni pogon). Zbog toga je američka ratna mornarica pokrenula razne projekte razvoja suvremenog protupodmorničkog oružja sposobnog oduzeti se novoj prijetnji.

Iz tih je napora proizašao raketni sustav ASROC (Anti-Submarince ROCKET) koji je još i danas u operativnoj uporabi. Najveći nedostatak prvih inačica ASROC-a bio je pre-mali domet koji je bio znatno manji od dometa otkrivanja brodskog sonara AN/SQS-26. Uz to ASROC je bio jako skup jer je zahtijevao da se na svim američkim ratnim brodovima projektiranim i izgrađenim tijekom II. svjetskog rata obavi velika rekonstrukcija kako bi se osigurao odgovarajući prostor za smještaj velikog lansera. Rekonstrukcija se morala obaviti i u potpalublju kako bi se osigurao prostor za smještaj velikog sustava za nadzor paljbe.

Zbog toga je ugradnja ASROC-a na brodove bila skupa i spora, a američka je mornarica trebala brzo i jef-tino rješenje.

Njega je ponudila tvrtka Gyrodyne malim bespilotnim helikopterom koji bi polijetao s malih platformi postavljenih na razarače. Ta mala kompanija smještena u St. Jamesu na Long Islandu (New York) ponudila je mornarici svoj bespilotni helikopter s koaksijalnim rotorima prilagođen prijenosu lakih protupodmorničkih torpeda. Iako američka ratna mornarica nije bila oduševljena prijedlogom, marinci su 1954. naručili gradnju pet prototipova, dva XRON-1 i tri YRON-1. To je potaknulo i ratnu mornaricu da zatraži studiju izvodivosti inačice Rotorcyclea koja bi mogla prenositi konvencionalna i/ili nuklearna protupodmornička torpeda na udaljenosti koje tadašnje inačice ASROC-a nisu mogle dosegnuti.

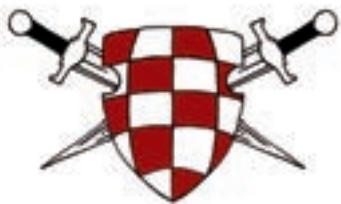
U travnju 1958. američka je ratna mornarica Gyrodyneu dala ugovor za prilagodbu modela RON-1 Rotorcycle ulozi bespilotnog helikop-

tera za protupodmorničku borbu. Zahtjev je bio da letjelica mora imati mogućnost djelovanja s razarača i pri stanju mora 6, danju, noću, pri svakom vremenu. Ili jednostavnije rečeno, u uvjetima kad bi helikopteri s posadom morali ostati u svojim hangarima. Zadovoljna prvim rezultatima američka je mornarica 31. prosinca 1958. potpisala ugovor o razvoju i proizvodnji devet bespilotnih helikoptera QH-50A (DSN-1) i tri QH-50B (DSN-2) koji su trebali djelovati unutar sustava DASH (Drone Anti-Submarine Helicopter).

Inačica QH-50A bila je razvojni model kojoj je trebalo dokazati mogućnosti upravljanja bespilotnim helikopterom i mogućnost prenošenja jednog torpeda Mark 43. Prvi je let QH-50A obavio 12. kolovoza 1960. što je ujedno i prvi uspješni let bespilotnog helikoptera. Kao pogon poslužio je klipni motor Gyrodyne-Porsche. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Trenkovi panduri (II. dio)

Od počasti do propasti

Trenkovi su se panduri istaknuli u svakome vojnom pothvatu, ali su nerijetko bili izloženi pravoj hajci. Zbog mnogih neposluha, kršenja vojne stege, svojeglavosti i čudnih postupaka pojedinaca, imali su mnoga imena...

Jurica MILETIĆ

Usukobima s Prusima, Trenkovi su panduri ubrzo zauzeli utvrđeni Zoptenberg, i premda ih je napalo čak 6.000 husara i pješaka, uspjeli su im izmaknuti s bogatim pljenom. Osobito su se iskazali u srpnju 1741. prilikom napada na nedaleki gradić Strahlen, tako da je Friedricha Velikoga u nekoliko navrata doista obuzeo bijes: Trenk mu je sa svojim pandurima stalno priječio put prema tvrđavi Neisse. Nakon bitke kod Mollwitz, polož Marije Terezije bio je dodatno otežan. Bavarci su se ujedinili s Francuzima i potkraj ljeta napredovali prema Češkoj. Bavarski knez izbornik osvojio je Passau, 12. rujna ušao u Linz, a potkraj listopada bio je nadomak Beču. Austrijsku su granicu prešli i Francuzi. Premda se Karl Albert uoči Božića proglašio češkim kraljem, a početkom sljedeće godine bio izabran za njemačkoga cara, austrijska je vojska ipak i Francuze i Bavarcе uspjela istjerati sa svojega područja. Trenkovi su se panduri istaknuli u svakome vojnom pothvatu, ali su nerijetko bili izloženi pravoj hajci. Zbog mnogih neposluha, kršenja vojne stege, svojeglavosti i čudnih postupaka pojedinaca, imali su mnoga imena: u jednom trenutku panduri, postajali bi husari, onda Hrvati, da bi napokon dobili i mnoge pogrdne nazive.

I voljeni i omraženi, u prvim godinama vladavine carice i kraljice Marije Terezije, Trenkovi su se panduri doista proslavili: branili su most na Dunavu kod Beča, a na Dunavu zaplijenili pet ovećih brodova natovarenih sijenom. U siječnju 1742. napali su štajerski gradić

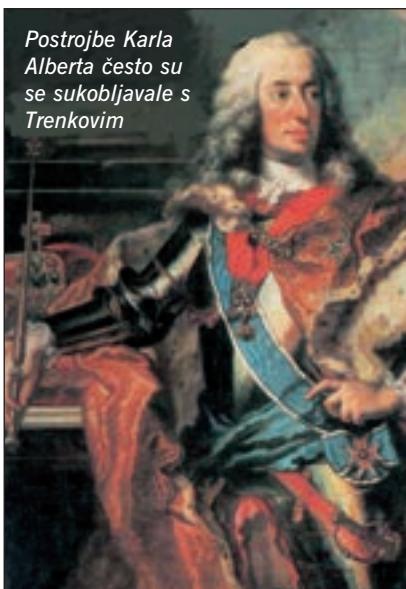
Claus, pobili stražare i pozvali posadu da im se predala. Ne samo da im se predala posada Clausa, već su njihov primjer slijedila još dva gradića pa su Trenkovi panduri zaplijenili ukupno 664 vojnika i dva časnika, zaplijenivši pritom 48 velikih pušaka i pet topova. Predala im se i francuska posada Linza. Njihov zapovednik Segur smio je iz grada izići s oružjem, ali prisegnuvši zajedno sa svim svojim ljudima da se sljedećih godina dana neće boriti protiv Marije Terezije. U toj su borbi panduri imali samo šest mrtvih i 15 ranjenih, a ranjen je bio i Trenk.

Nedugo zatim Trenkovim se pandurima nije mogla oduprijeti ni francuska posada grada Deggendorfa na Dunavu, a ubrzo su se dokopali i zastava branitelja Mainburga, Neustadta i Reichenhalla. Uz pomoć hrvatskih krajišnika, panduri su sudjelovali i u ponovnom zauzimanju München-a. Sva je prilika da je najhrabriji pandurski pothvat bio napad na utvrđeni grad Diesenstein na češko-bavarskoj granici koji su branili bavarski strijelci na čelu s potpukovnikom barunom Drechslerom. U tom su napadu sudjelovali i Hrvati Forgačeve pukovnije. Opkolivši grad, Trenk je branitelje pozvao na predaju, ali Bavarci su odgovorili topovima. Ne oklijevajući, panduri su na topovsku paljbu odgovorili svojim topovima pa je u zoru sljedećeg dana veći dio gradskih zidina bio u ruševinama. Bavarski strijelci koji su izišli iz grada bili su lako sviđani, a od smrti se spasio tek manji njihov dio. Grad se predao, pa je Trenk zaplijenio veće količine streljiva, oružja i hrane.

■ Ostalo je zabilježeno da je barun Franjo Trenk za sebe često govorio: „Ja sam Slavonac“

Postrojbe Karla Alberta često su se sukobljavale s Trenkovim

Kad je bitka već bila minula, pregleđavajući jedno skladište baruta u osvojenom gradu, došlo je do eksplozije i Trenk je bio teže ranjen.

Trenkov nadređeni, general Khevenhüller bio je iznenaden tolikim uspjehom i odmah je carici predložio da Trenka unaprijedi u čin potpukovnika, s čim se Marija Terezija rado složila. Premda ranjen, početkom sljedeće godine barun Trenk je sa samo 38 konjanika rastjerao čak dvjestotinjak neprijateljskih vojnika i grad Au pozvao na predaju. Ostalo je zapamćeno kako je tamo sa samo 146 pandura napao silu od čak tri tisuće Bavaraca i Francuza - dio njih pobjio, a dio natjerao u bijeg. Zarobio je pritom i 15.000 vozova sijena i slame i sve zapalio, jer to jednostavno nije mogao odvući za sobom.

Kad je Marija Terezija izgubila Šlesku, dobio je od Khevenhüllera nalog da osvoji pogranični grad Cham. U tom je pothvatu osim 148 Trenkovih pandura sudjelovalo i tristotinjak hrvatskih graničara, potpomognutih dvjema satnijama Andrašija kojima se pridružila i jedna Forgačeva pukovnija. Cham je branio grof Kunigl s jednom bojnom bavarske garde i dvije satnije grenadira s 13 topova, dva mužara i 48 dvostrukih velikih pušaka. Čekajući obećanu pomoć, odgovljavač je pregovore s Trenkom koji ga je pozvao na predaju, pokušavajući dobiti na

vremenu. Kad je Trenku poručio da je upravo pri ručku i nema vremena za razgovore, pandurski je napad počeo u trenu: predgrađe je palo šaptom, barutana se našla u plamenu i eksplodirala, a panduri su preskočili zidove i pobili sve što im se našlo na putu. Grad Cham izgorio je do temelja. Panduri su zarobili 772 vojnika, pet zastava, 10 topova, ostali plijen da se i ne spominje. Padom Chama Khevenhülleru je put u Češku bio otvoren.

Godine 1743. u mađarskom mjestu Levoču umro je Trenkov otac i Franjo je postao vlasnik pet velikih imanja u Slavoniji: Brestovca, Pleternice, Pakracu, Veliike i Nuštri. Bilo je to ukupno 150 sela koja su davala godišnji prihod od 60.000 forinti, tako da je postao jedan od najbogatijih ljudi u Mađarskoj i Hrvatskoj.

Najsjajniji pandurski pothvat u nastavku ratovanja bilo je zauzimanje tvrđave Kosel iz koje se upravljalo Gornjom Šleskom i Odrom. Bi-

la je okružena povećim jarkom napunjениm vodom. Pothvat je počeo pod okriljem mraka, sat nakon ponoci. Trinaest je pandura skočilo u jarak i prešlo na drugu stranu. Kad su Prusi zapucali, na gradskom bedemu bilo je već 200 pandura, a njih je slijedilo još 1.800 i Kosel je pao. Pruska se posada predala pa je u znak pokornosti s naopako obješnim puškama morala izići ususret pobednicima. Pritom je poginulo samo deset pandura, a 35 ih je bilo ranjeno.

Kad je austrijska vojska bila poražena kod Zarowa, Trenkovi panduri, premda su stigli sat prekasno, uspjeli su pokupiti veliki plijen: ratnu blagajnu s 80.000 dukata, kraljev šator, kraljevski srebrni poslužavnik, pisma, konje i oružje. Uoči mira u Dresdenu kojim su sukobi bili dokrajčeni jer je pruski kralj dobio Šlesku, a Fridrich Franju Lorraineškog priznao za njemačkog cara, panduri su još plijenili po Šleskoj, služeći kao predstraže. ■

Suđenje za pamćenje

Trenkovi neprijatelj podigli su protiv njega tužbu ratnom vijeću u Beču. Potkraj 1745. u češkom selu Gablu Trenk se zauvijek oprostio od svojih pandura. Godinu dana kasnije poveo se protiv njega kazneni postupak, pa je bio utamničen u tvrđavi Spielberg u moravskome gradu Brnu. Ostalo je zapisano kako je bio uzoran zatvorenik koji se kajao i zbog svojih pogrešaka i nagle naravi. Oporučno je sirotinji ostavio mnogo novca, a 30.000 forinti ostavio je za bolnicu u bavarskome gradu Chamu koji je onomadne srovnio sa zemljom. Po vlastitoj želji, u kapucinskoj je halji bio pokopan u samostanskoj grobnici u Brnu. U Spielbergu je proboravio samo dvije godine, a kad je umro imao je samo 38. Premda često ranjavan, možda bi poživio znatno duže i ostao neosuđen, da svojeg tužitelja u procesu koji se protiv njega vodio, nije jednostavno - javno isprebjao.

Brno - posljednja etapa Trenkovog burnog života

Neven Budak, Mario Strecha, Željko Krušelj: "Habsburzi i Hrvati", Srednja Europa, Zagreb, 2003.

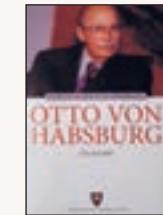
Djelo je povjesna studija trojice autora o dinastiji Habsburgovaca i njezinom političkom i društvenom utjecaju na Hrvatsku. Autor najvećeg dijela knjige Neven Budak dao je pregled povijesti habsburške dinastije i države od srednjeg vijeka do polovice XIX. stoljeća. Strecha donosi portret Franje Josipa I., a Krušelj govori o Habsburgovcima u XX. stoljeću i njihovom nestanku s političke pozornice Europe.

Knjiga je podijeljena u više poglavlja u kojima se kronološkim redom objašnjava povijest dinastije Habsburg, njihovih posjeda i zemalja kojima su vladali, opće političke i povijesne okolnosti te odnos Hrvata prema toj dinastiji i njezinim vladarima, a sadrži i veći broj fotografija. Iako znanstvena studija, knjiga je zbog jednostavnog stila i mnoštva biografskih detalja pristupačna i širem krugu čitatelja.

Stephan Baier, Eva Demmerle: "Otto von Habsburg - životopis", Hrvatska Paneuropska unija, Zagreb, 2005.

Iako je ovo djelo i žanrovska i stilski sasvim različito od prethodnog, ipak ima dodirnih točaka, a to je prije svega dinastija Habsburgovaca. U ovoj knjizi, prateći životni put Otta von Habsburga, sina posljednjeg cara Austro-Ugarske Monarhije Karla Habsburga, dobivamo sliku vremena nakon pada Habsburgovaca s vlasti 1918. godine. Biografija Otta von Habsburga svjedoči ne samo o životu posljednjeg prijestolonasljednika propale habsburške dinastije, već i o povijesti XX. stoljeća u srednjoj Europi, a autori knjige su politički suradnici Otta von Habsburga u Europskom parlamentu.

Mirela MENGES

INFOKUTAK

Dobrotvorni koncert hrvatskog i njemačkog vojnog orkestra

Ministarstvo obrane RH i Glavni stožer OSRH u suradnji s Veleposlanstvom SR Njemačke organizira u Zagrebu dobrotvorni koncert u korist Udruge roditelja djece s posebnim potrebama "Mi" iz Požege.

Koncert će se održati u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" 30. travnja s početkom u 20 sati, a nastupaju Orkestar Njemačkog ratnog zrakoplovstva i Orkestar Hrvatske vojske. Orkestrima će ravnati dirigenti Johann Orterer i Tomislav Fačini, a na rasporedu su djela Albeniza, Baranovića, Debussya, Holsta i Šostakovića, te izbor njemačkih i hrvatskih koračnica. U stanci koncerta sakupljat će se prilozi za Udrugu "Mi".

Ulaznice su besplatne, a mogu se podići na blagajni KD "Vatroslav Lisinski" ili rezervirati od 24. do 28. travnja na br. tel: 3784-389 ili 3786-772.

25. travnja 1859.

Počela gradnja Sueskog kanala

Ideja o povezivanju Sredozemlja i Indijskog oceana preko Crvenog mora postojala je još u starom vijeku, budući da se pretpostavljalo kako bi takav kanal bio veliki poticaj za trgovinu između Europe i Azije. Taj vrlo komplikirani projekt pokrenuo je 1854. godine tadašnji osmanlijski guverner Egipta, kada je u dogovoru s francuskim konzulom počeo prikupljati sredstva za prekopavanje Sueske prevlake duge nešto manje od 200 km. Izgradnja je počela 25. travnja 1859., a završena je svečanim otvorenjem 17. studenoga 1869. Kanal je bio vrlo uzak i dubok samo 7,5 metara, tako da je primjerice u prvoj godini nakon izgradnje kroz njega prošlo samo 500 brodova. Zatim je Velika Britanija okupirala Egitat i više od 50 godina u potpunosti posjedovala sva prava nad prometom kroz kanal, neprestano ga proširujući. Nerijeseno vlasništvo, a i stvaranje nove izraelske države nakon II. svj. rata, Sueski kanal je učinilo jednim od najvećih svjetskih političkih problema. Egitat je neprestano tražio od Velike Britanije da napusti zonu kanala, a kada je u srpnju 1956. predsjednik Nasser nacionalizirao kanal, napale su ga udružene izraelsko-francusko-britanske snage. Napadači su ubrzano okupirali područje kanala, a Ujedinjeni narodi izveli su veliki pritisak na te zemlje koje su se nakon toga povukle te je Egitat ponovno preuzeo kontrolu nad svojim teritorijem. Deset godina poslije izbio je Šestodnevni rat Egipta s Izraelom u kojem je kanal punih osam godina bio bojišnica, a godine 1975. egipatski predsjednik Anwar el-Sadat ponovno je otvorio Sueski kanal u znak dobre volje nakon mirovnih pregovora s Izraelom. Danas u prosjeku kanalom prođe 50 brodova dnevno noseći više od 300 milijuna tona tereta.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Vjera - daje nam krila

Uvijek su neki smatrali da je Isusovim suvremenicima bilo mnogo lakše vjerovati, jer su bili svjedoci čudesa koja je činio. Ipak, ostalo je zapisano, nisu svi povjerovali, a neki su ga učenici napustili kad su čuli "tvrd govor". Čak i njegovi "ministri" razbjerežali su se kad je bio odveden pred Jeruzalemski tribunal. A kad je završio na križu, neki su se kajali za tri godine koje su im "pojeli skakavci" u druženju s tim "čudnim Galilejcem". Zato su i poslije njegova uskrsnuća, nakon susreta s njime, bili u pozitivnom šoku i blagoj nevjericu. Apostol Toma, koji ga još nije bio vidio, ustrajao je u nevjeri sve dok se dodirom njegovih rana nije uvjerio da je živ. No, Isus je već tada mislio na milijune svojih učenika koji neće tražiti znakove, nego će se u njegove rane uvjeriti "dodirom" žive vjere. Imao je u svojem probodenom srcu i nas na početku trećeg tisućljeća kršćanskog novog doba. Znao je već tada kako će naša vjera biti iskušavana i "znanstvenim argumentima" da je čak i Juda "heroj, a ne izdajnik". Zato je Isus tada i Tomi i nama poručio: "Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!" Dakle, blago onima koji prihvate Isusovu riječ s najvećim povjerenjem, ne tražeći znakove i čudesu! Jer vjera nije samo znanje, nego u prvom redu povjerenje. Zato je uvjereni vjesnik Uskrsnuća slobodan i sretan kao ptica, koja u letu slijedi i na najtanju granu - jer ima krila!

Andelko KAĆUNKO

PROJEKCIJA FILMOVA

Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a
Kino Tuškanac, Zagreb 27. travnja 2006. u 19.00 sati

ULAZ SLOBODAN

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

**Marin PAUŠIĆ,
Ogulin**

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

**Marta PITEŠA,
Split**

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

**Silvana JUROŠ,
Osijek**

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostrukе zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupaona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulinca Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boraviti će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.**NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.**NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.**NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenadeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnici ljestve spola. Vjerljivo ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.